

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabása szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 121. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Vasárnap, október 20.

Győznek a törökök

(Véres csaták. Görögország nem verekszik.)

Tegnap harangok zúgtak lenn a Balkánon és imát rebegtek. Ma már majd az ágyuk dömbölnék és csataordítás gyúl ki az ajkakon. Tegnap imádkozott az egész Balkán, a templomok, a mecsetek áldást könyörgöttek a fegyverekre és ma teljes erővel megindult a harc, amiben a Balkán szkláviainak ötszáz esztendőn keresztül lékezett elkeseredése fog tombolni és egy magamagát védő nép fanatizmusa rémit. Elhangzott Szófiában a manifesztum, amelyben Bulgária királya megparancsolja seregének, — hogy nyomuljon török földre. Péter király Nisbe ment, a katonái közé, hogy proklamálja előtti a háborút. A porta megparancsolta seregeinek, hogy kezdjék meg a támadást. A Balkán-államok fővárosai a török követei mind elnagyták. A szakítás teljes és a mai nap csöndje a nagy tettek, a nagy napok előtti sóhajlás.

A hatarszéleken már ma összemérték a fegyvereket, de csak mindössze jelenlétként ütköztek voltak, a prologus a véres játékhoz. A bolgár csapatok Musztafabasánál rátámadtak a törökökre. A törökök visszaverték a támadást és visszafüldöztek a bolgárokat messze a határon belül.

Görögország viselkedése nagyon megnyugtató. Ugy látszik, mintha ki akarna válni a szövetségből, ha megegyezésre tudna jutni a portával. Az alkudozások megindultak s nem lehetetlen, hogy a porta erről az oldalról elhárítja a háboru veszedelmét.

Amilyen mámoros siker kísérte eddig a montenegrói fegyverek útját, most olyan sikertelenség. Egymásután veszítenek csatát és vereségek véresek és nagyok.

Harc a bolgár határ mentén.

Konstantinápolyból jelentik: Újságjelentések szerint a török csapatok az első bolgár védelmi vonalat Timarásznál áttörték és Filippopolisz felé vonultak.

A bolgárok tegnap este nagy haderővel megtámadták a törököket Musztafabasa mellett. A harc éjjelig tartott és másnap reggel újra megkezdődött. A törököknek sikerült a

bolgárokat visszavenni és négy órányira bolgár területre előrenyomulni. Szófiából jelentik. A «Mir» értesítése szerint Kusztyenszil felől ágyúdörgés hallatszik és a szerbek is már harcban vannak a törökökkel.

Harc a szerbekkel.

A török csapatok Prepoljánál szerb területre nyomultak előre. A szerbek nagy veszteséggel visszavonultak. A törökök megtámadták a szerb őrházakat és a szomszédos hadállásokat.

Szalonikiből jelentik: A szerb határon Podova mellett folyó ütközet nagyobb arányokat öltött. Mindkét oldalról erősítések érkeztek. A törökök a szerbek minden támadását visszaverték. Mindkét oldalon a legnagyobb elkeserődéssel harcolnak. A veszteségek ismeretlenek.

Üszküből érkezett hírek szerint a bolgárok támadást kezdtek Palanka, Naibad, Csepeler és Tebere török őrházai ellen. A szerbek, hír szerint, a novibazari szandzsák felé akarják kérészkolni a határ állását.

Szerb katonák a szandzsákban levő Szilnica mellett megtámadták a török csapatokat, de kénytelenek voltak visszavonulni.

Harc a montenegróikkal.

Szalonikiből jelentik: A török csapatok Planától északra egészen Velikaglavéig nyomultak előre és a montenegróikat a határon visszakergették. A törökök egyúttal a montenegrói Andrevice ellen is előrenyomultak. A törökök a montenegróikat mindenütt visszaverték és nagy veszteséget okoztak nekik. A montenegróiak különböző vidékeken megkezdtek a bandanarokat.

Konstantinápolyból jelentik: A hadügyminisztérium hivatalos jelentése szerint Kranja mellett (Tuzi környékén) a harc a törökök sikerével végződött. A montenegróiak visszavonultak. A törökök oldalán két tiszt és tizenöt katona elesett, három tiszt és ötvenegy katona megszebesült. A montenegróiak vesztesége ötszáz ember. Guzinje környékén a harc tovább tart. A törökök megszállták Polict erődöt és egy ágyút és muniációt zsákmányoltak.

Szalonikiből jelentik: A Velika mellett legutóbb letöltött harcban Ali beg volt ipeti képviselő, az «smert albán tönök is elesett. Honfitársai elhatározták, hogy megboszulják halálát és színtén háboruba vonulnak.

Konstantinápolyból jelentik: A törökök montenegrói területre nyomultak és megszállták Velkát. Bjelopolja környékén a harc tovább tart. Egy másik török hadcsapat a montenegróikat Berana és Guzinje körül üldözi és Ancsevicánál, szintén montenegrói területen nyomul előre.

Konstantinápolyból jelentik: A hadügyminisztériumhoz érkezett hivatalos jelentések szerint a törökök megszállták a Guzinje melletti Zagradi magaslato s azután montenegrói területre hatoltak, ahol, mint már jelentettük, Polizi ornelget megszállták.

Görögország.

Konstantinápolyból jelentik: Hír szerinti a minisztérium elhatározta, hogy Görögországnak nem üzen háborút. A porta magatartása Görögország irányában, különösen Nordanngian külügyminiszternek este a görög követtel szemben tett azon kijelentése, hogy a porta hajlandó Athénbe egy másik követet küldeni, aki jobb lesz, mint Muktár bej, bár csak kis körben vált ismeretessé, erős benyomást tett. Bizonyos körökben azt hiszik, hogy Európa egyes államai azon fáradoznak, hogy Görögországot a balkáni szövetségből kiléptessék.

«A szent háboru.»

Kairóból jelentik, hogy egész Egyiptonban tüntetnek a szent háboru mellett. Mindenütt gyűjtenek a török vörös réthold számára és önkéntes csapatokat szerveznek. A sajtó felhívja a kormányt, hogy támogassa Törökországot ebben az igazságos harcában, mert különben az összes mohamedánok maguk fogják proklamálni a szent háborút az iszlámról.

Az iparkamara

felhívása a szerdai bérfizetés tárgyában

Evek óta több ízben mozgalom indult oly célból, hogy az ipari munkások heti bérkifizetése szombat este helyett a hét valamelyik más napján történjen. Szükségessé teszi e változást az a szomorú tapasztalat, hogy a munkások egy része a fizetést közvetlenül követő munkaszünetes napon keresménye nagy részét elköli, maga az alkoholizmus áldozatává lesz, családja pedig nyomorral küzd. Másrészt a munkás családjának szükségletei beszerzésében is fizetésre következő vasárnap munkaszünete akadályozólag hat. Ha a bérfizetés valamilyen hétköznapon történne, amikor a munkást a pénz elicsérlésre alkalom sem csúbitja, — másrészt családjának szükségletei beszerzésében munkaszünetes nap akadályt nem támaszt, e bajok lényegesen csökkenének, bárha természetesen tökéletesen kiküszöbölésüket remélni nem lehet, mert gyöngye akarateréjü és leküzdhetetlen hajlamu embereket az alkoholizmustól megteríteni sikertelen törekvés.

A kamara e meggondolás után azon elhatározásra jutott, hogy a szombat esti bérkifizetésnek szerdán estére áttete.ért akciót indít. E változásnak lehetősége és várható esetleges hátrányai felől is tájékozódni kívánván, a kerület helyi érdekképiseletei útján behatóan kutatta a kamara az érdekltség nézetét. E kutatás eredményeként végre megállapítható, hogy úgy a gyár- vállalatok, mint a kézműiparosság részéről tulnyomó részben kedvező fogadtatásra talál e reform és annak kezdetben bekövetkező káros hatásai elháríthatók.

Ez alapon a kamara felhívja kerületének gyáripari és kézművesipari érdekltséget, hogy a heti bérkifizetéseknek szerda estére áthelyezését általában kísérelje meg.

Ügyes, megbízható fiatalember üzletszerzésre magas jutalékkal azonnal felvétetik.

Butorok legelőnyösebben a Csapó- és Piac-utca sarkon levő Butorosarnokban szerezhetők be.

Az őszi idény beálltával ajánljuk Szabó Miklós

férfi-, nő- és gyermekruha nagyruházat Debreczen Piac-utca 19. (az Alföldi rak. s. emben), hol az összes őszi férfi- és nőruhák, felöltők, raglánok, felikabátok stb. stb. a legfinomabb és legjobb minőségben a legolcsóbb árak mellett szerezhetők be. **Telefon 10-64.**

han való tartásának tudománya. — Vagyis a katonai legkomolyabb és leglényegesebb képességet, a fegyverrel való eredményesebb fellépést a kiképzés legutolsó idejében tanulja meg.

És most, hogy pár nappal ezelőtt bevonultak az egyes gyalogezredékhez az egyéves önkéntesek, egészen fordítva kezdtek a kiképzést. Ahogy felöltöztek az önkéntesek, már az első nap fegyvert adtak a kezükbe és rögtön a fegyver használatára kezdtek tanítani őket. Tisztelegni és masírozni még nem tanultak, de a célzásban már gyakorolják magukat.

Egészen kézenfekvő, hogy ez a feltűnő sietség és rendszerváltoztatás okos számítás a háború gyors lehetőségével.

Itt vannak

a mozgósítást elrendelő plakátok.

Mozgósítás előtt.

Megkeresés a debreceni kamarához.

Debreczenben eddig különösebb hullámokat nem vetettek a háborús mozgalmak. Legfeljebb a katonai ügycsztély és üzletvezetőség azok, amelyekre az esetleges mozgósítás előkészületei óriási munkát róttak. A város katonai ügyosztályában teljesen elkészültek már a mozgósítást megelőző munkálatoikkal. Megjöttek a nevezetes mozgósítási plakátok, még pedig kétféle formában: az utolsó távirattól függ, hogy az általános vagy részleges mozgósítást elrendelő plakátokat fogja kiragasztani a katonai hivatal.

A mozgósítás elrendelésétől számított tíz napon belül kell végrehajtania a városnak azokat a funkciókat, amelyek nemcsak sok munkát, hanem hatalmas felelősséget róznak rá. Többek közt a város kötelessége a vármegye területére szétküldendő küldöncöket is előállítani.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara megkeresést kapott a szerb kormány részéről, hogy a debreceni csizmadia-mesterek meleg csizmákat szállíthatnának haladéktalanul a szerb nadsereg számára. A derék csizmadiaikat egybefoglaló csizmadia iparlásulat a többség iránt érzett minden szimpátiája fenntartásával kijelentette, hogy több ezer pár csizmát bármelyik pillanatban utra bocsáthat Szerbia felé.

Makulatura papiros olcsón kapható a kiadó-hivatalban.

Egy debreczeni ur kalandja Budapesten.

Szokása már a vidéki embereknek, hogy ha ügyes-bajos dolgaik Budapestre szölitik őket, a hivatalos teendőik elvégzése után megnézik fővárosunk éjszakai nevezetességeit is.

Számtalan anekdóta kering már közszájon az ilyen vidéki emberekről, akik a világvárosok szokásaiban többé-kevésbé járatlanok s így a pesti balesetfogók néha alaposan felültetik őket.

A debreczeni urikörökben most jót mulatnak egy itteni uriemberen, akinek tegnapielőtt Pesten olyan kalandja volt, amelyből hidegvére mentette ki s ez egyszer a pestieket alaposan beugratta.

Esetünk hőse elvégezte nappal hivatalos teendőit és az est beálltával elindult megtekinteni Budapestet «éjjel». Megtekintette az orfeumokat, kabarékat, majd hajnal felé, meglepődve látottakkal, az egyik borozóból hazatérte ballagott.

A szép tiszta éjszakában lelki szemével újra meg újra maga elé idézte a kedves, csóbitó orfeumjeleneteket, az intim, picing szeparét, a pezsgős palackokat, cigányt és a többi... És egyszerre csak azon vette magát észre, hogy ismeretlen helyen, sötét, gyanús sikátorokban kóborol. Most már gyorsított lépésben iparkodott a barátságosabb külsejű körutra, midőn szemben találta magát egy nyolctagú részeg kompániával.

Honfitársunk ki akart térni először a szembejövőknek, de a társaság legnagyszerűbb tagja karon ragadta és a többiek harsogó kacagása közben, reprodukálhatatlan szavak kíséretében mángatni kezdte. Embertünk, aki ugyancsak meg van fildva úgy erővel, mint impozáns testalkattal, látva, hogy testi erejével itt nem boldogulhat, cselhez folyamodott. A karján csimpszakodott atyát a falhoz szoritotta, majd mély, dörgő hangon rávivallt a társaságra:

— Ti hangyák, engem támadtok meg, hisz csak a nevem emlitem, már elszaladtok: én Czúja Bertalan vagyok!

És ezzel széles tengerét emelgetve, nekiiramadt a társaságnak.

Az ötlet kitűnően bevált. Az előbb még nagyhangu, kiabáló társaság futásnak eredt, legelő az a vasalt nadrágos ur, aki olyan bátran támadt két perccel előbb. A kalandon most sokat mulatnak az ismerős körökben.

A mai válságos helyzet mása.

Mikor az igazi háborús napok még be sem következtek, a gazdasági válság szele már is végigsepert Magyarországon. Néhány nap óta azonban valóságos tombol a krach s olyan értékeseknek vagyunk tanui, amire 1873. óta nem emlékszik senki.

1873! Ezt az évszámot mindig halljuk, anélkül, hogy a mai nemzedék pozitíve tudná, hogy mi is történt ezelőtt 40 esztendővel. Annyit sejt mindenki, hogy akkor is óriási krach zugott keresztül az országon s egyik napról a másikra százazrek veszték el és semmisültek meg. Valóban, — nem minden érdekesség nélkül való lehat, ha megismerjük, milyen is volt az a válság, amelyre hivatkozni szoktak s amelyhez hasonló talán csak ezekben a háborús napokban zajlott le még egyszer az országban.

Egy tekintélyes bankember, a ki már a régi, 1873-iki pénzválságban is jelentős szerepet játszott, így mondja el a mai súlyos gazdasági helyzet hasonmását:

— Az 1873. év gazdasági krízise megjelenésében hasonlít a mostanihoz; némileg az okaiban is. Háború az akkori krachban nem játszott közre. A válságot az árak elhajlása, szinte szédélgésszerű elverése okozta. Az értékeket olyan árakra verték le, amilyet természetes módon nem érthettek volna el. Alakult például egy részvénytársaság, — akár ipari, akár pénzügyi — a részvény árát néhány hét múlva már kétszeres áron adták és vették Egy 200 korona n. é. részvény mándjárt a megalakulás után 500 koronán állott. Minden komolyan gondolkodó embernek be kellett látnia, hogy ez jóra nem vezethet. Csakugyan beállott 1873-ban a krízis. A válság természetesen Bécsből indult ki. Akkor volt Bécsben a világkiállítás s már ennek a tartama alatt hirdették, hogy ha a kiállítás véget ér, nagyon veszélyes és komoly napok fognak következni. Véget kellett vetni annak az állapotnak, hogy egy papíros amelynek alig van jövedelme, amely nem eredményezhet semmit, horribilis összegeket érjen. Megkezdődött az árak lenyomása.

Az áresés egyre rohamosabban állott be. A gyenge papírosok magukkal rántották a szolidabbakat is. Volt papíros, amely a krach alatt egyik nappal a másikkra 180 forintról 30 forintra esett. Akkor a legszolidabb papírok is értékük felére szállottak alá. Hogy milyen izgalmas napok voltak azok, hogy a főzsdén milyen pánc uralkodott állandóan, azt még elképzelni is bajos. A kontremínörök gyonyolták az árakat, a pénz roppant drága volt, a bankok nem lombardoztak — egyszóval az értékeket nem vették semmibe. Nagyon sokáig tartott ez. A válság 1873. tavaszán kezdődött, októberben súlyosbodott, a hátsó pedig éveken át érezhető volt.

Egy szerencse volt, az, hogy Magyarország gazdasági élete akkor ke-

zett csak fejlődni, a maihoz hasonlatos angazsánok még aránylag sem voltak, még s a kereskedőket a teljes tönkremeneteltől csak a jól dobtált intézetek mentették meg.

Az 1873-iki és a mai válság között hasonlatosság az, hogy most is az árak túlhajtásából származott a baj. Az értékek ára nem felelt meg a természetes jövedelemnek. Az emberek a nyereségre számítva tul-spekuláltak. Mendezekhez jöttek a külpolitikai viszonyok és most a háború. Két héttel ezelőtt még voltak értékek, amelyek szilárdan állottak s most rohamosan esnek lefelé. A különbség csak az, hogy most sokkal több a pénzforrás, mint régen. Ha 1873-ban ennyit hitelforrás lett volna!

Egy pár elkésett szó.

A debreceni reformátusok figyelmébe.

Az elmúlt napokban az Országos Református Lelkesegyesület gyűlést tartott Budapesten. A gyűlés egyik legfontosabb tárgya a belmisszió, a társadalmi problémák, a református hitélet mélyítését célzó kötelességek megbeszélése volt. A vita folyamán dr. Szabó Aladár, a budapesti ref. egyház lelkesze szóvá tette a mai, a modern követelményeknek s az evangéliumnak meg nem felelő, az emberi lélek vágyakozásait ki nem elégítő egyház életét. Rámutatott arra, hogy az egyháznak lépést kell tartania a korrallal, nem elég az istentisztelet tartása, nem elég az alkalmoszerű vallásoskodás, a lelkesnek ki kell lépnie a mindennapi életbe, ki kell vennie részét az égető társadalmi kérdések megoldásában.

Szóval «elő kereszténynek»-nek kell lennünk. Mert ahol élet, ott munka s ahol holt: csak néha-néha fellobbanó hirtel a lelkekben, ott közönyösség, elfásultság, züllés. Ó sutánna a budapesti «elő keresztény»-szövetség több vezetője eléje tárták a gyűlésnek a nagy felelősséget, a mely az ország bajával szemben a vállaira nenezedik. S megjelölték az eszközt, amely képes erőt adni a sokszor önmegtadással, szenvedéssel járó munkához. Több szeretettel!

Ezt pedig megszerezhetjük, megtanulhatjuk attól, akinek egész élete ebben merült ki: szeretett. Legyünk hűvebb tanítványai a Krisztusnak! A vita, amely rendkívül érdekes volt a jelenlevőkre, nagyon sok félreértésre adott alkalmat. Sokan azt vallották, hogy ez elvek szektifikodásra, az egyház kebeléből való kiválásra vezetnek. Akadt egyház lap, amely egynese nagyon tárgyává akarta tenni az «elő keresztények»-et. A nagy forrongás felzavarta az érdeklődést s most egy fővárosi napilap kérdést intézett dr. Szabó Aladárhoz, a ki készséges felvilágosítással szolgált az egyesület programja felől, a mely

Emke Kávéház

Petőfi-tér 7. sz. alatt

(volt Hajnal-mulató)

Budapest legkedveltebb 12 tagból álló szimphónikus **Női Zenekara** hangversenye. **Emke Kávéház.**

Ma és a következő napokon,

ifj. **Perlróth Arnold**

és nővére vezetése alatt

felőlel a szociális kérdések megoldásának egész sorozatát.

A lap most nagy elismeréssel ismerteti s védelmezi az egyesület munkásságát. Nem érdekes? Világi lapnak kell védelmébe venni egy mozgalmat, amely gazán értékes tagokat akar nevelni a hársadalom, az egyház számára s amelyet az ágaskodó proto rthodoxia le akar dorongolni.

Mind ezt pedig csak azért jegyeztük meg, hogy itt a kálvinistaság főfészkeben nem érdektelen a közönséget informálni s kérni, hogy az ügy komolyságához méltóan maga gykezzék öntudatosan s meggondoltan ítéletet alkotni s ne induljon a rossz akarat szülte hangadások után.

SZINHÁZ.

1912. október 19-én, szombaton C) bérletben:

Veszes dráma 5 felvonásban.

Személyek:

I. felvonás. **A növekvő szárnyak.**
Reichstadti herceg — Halasi M.
Metternich — Kemény Lajos.
Gentz Frigyes — L. Farkas Pál.
A francia attaché — Pethő Pál.
Prokesch-Osten lovag — Kállay K.
De Lorges Túrce — Szakács A.
Gróf D'etrichstein — Máthé Gyula.
Báró Obenaus — Szabó Gyula.
Mária Luiza — Uti Gizella.
Camerata grófnő — Kiss Mariska.
De Lorges Teréz — Vajda Ilonka.
Kiss főherceg — Irmay Magda.
Kiss főhercegnő — Irmay Pirka.
Elsler Fanny — Csanád Irma.
Főhercegnő — Torday Erzs.
Történik: Badenben, Bécs mellett.

II. felvonás. **A csattogó szárnyak.**
Reichstadti herceg — Halasi Mariska.
Flambeau Serapin — Szilágyi E.
Prokesch-Osten lovag — Kállay K.
Gr. Sedlinszky — Láng Lajos.
Marmont, tábornagy — Székely Gy.
Metternich — Kemény Lajos.
D'etrichstein — Máthé Gyula.
Történik: a schönbrunni palota laktermében.

III. felvonás. **A szétnyíló szárnyak.**
Ferencz császár — Kassay Károly.
Reichstadti herceg — Halasi M.
Flambeau — Szilágyi Ernő.
Metternich — Kemény Lajos.
Sedlinszky — Falussy István.
Történik: a schönbrunni palota laktermében.

IV. felvonás. **A megtört szárnyak.**
A herceg — Halasi Mariska.
Flambeau — Szilágyi Ernő.
Prokesch-Osten — Kassay Károly.
Marmont, tábornagy — Székely Gy.
A francia attaché — Pethő Pál.
Camerata grófnő — Kiss Mariska.
Szín: a wagrami síkság.

V. felvonás. **Az összecsukott szárnyak.**

A herceg — Halasi Mariska.
Hartmann tábornok — Kolozsvári A.
Prokesch-Osten — Kállay Károly.
Metternich — Kemény Lajos.
Mária Luiza — Uti Gizella.
A főhercegnő — Torday Erzs.
Camerata grófnő — Kiss Mariska.
Teréz — Vajda Ilonka.
Történik: Schönbrunnban.

Heti műsor:

Hétfőn: Limonádé ezredes, énekes vigjáték. A) bérlet.
Kedden: Trenck báró, operett. B) bérlet.

Szerdán: Kis gróf, operett. C) b.
Csütörtökön: Ciganybáró, operett. A) bérlet.

Pénteken: Limonádé ezredes, énekes vigjáték. B) bérlet.

Szombaton: Limonádé ezredes, énekes vigjáték, C) bérlet.

Vasárnap délután: Sastiók, verses dráma. Mersékelte nyelvárrakkal. Bérletszűnet.

Este: Toloncz, népszínmű. Kis bérletben.

Hétfőn: Talfun, színmű. A) bérlet.

SZINHÁZI HIREK.

Ma kerül színpadra a Sastiók, melyre, mire e sorok napvilágot látnak, az összes jegyek elgyógytak, amit nem is lehet csodálni. Halasi Mariskának utóbbi előadásán oly nagy sikere volt, hogy egy csapásra meghódította a közönséget.

Limonádé ezredes. Holnap, vasárnap este lesz a nagystíliú daljátékának a premierje. Az előadás, tekintve a szerencsés szerepkiosztást, egyike lesz az évad legsikerültebbjének. A szereplők, u. m. Borbély Lili, H. Serfői Etel, M. Torday Erzs, Máthé Gyula, Falussy István, Székely Gy., L. Farkas Pál, Szabó Gyula, stb. elkövetnek mindent a darab sikere érdekében.

Az igazgató megszerezte a fővárosi színházak legújabb két darabját, Molnár Ferencz a «Farkas» című színművét, valamint Nagy Endre «Miniszterelnök» botrányát. Mind a két név garancia arra, hogy mind a két darab színrehozatalát irodalmi eseménynek nevezhessük. Molnár Ferencznek ezen alkotása darabjai között a legklasszikusabb, mely először a Wiener Burg-színházban kerül be mutatóra.

Időszerű rigmusok.

Hadi dalok.

Jó kis cernagore pupiknak énekel Nikita bácsi, kötelező minden montenegrói ovodában.

I.

Holnap öröm, ma üröm,
En ezt tovább nem tűröm.

Derűre kell ám a boru,
Hadd jöjjön a háboru.

Hoi van az a hadsereg,
Melyei én meg nem verék?

Es a híres albánok,
Velük is majd eibánok.

Ki ellenáll, lelövöm,
Nem marad ott kő kövön.

S piff páll lesz, aki török,
Ha én oda beörök.

II.

Csak tessék a hatalmaknak
Bormit is dumálni,
Megtanítom én a szultánt
Keztyűbe dugálni.

A vérszopó törököknek
En mondom az ácsit,
Bámulja is majd a világ
A Nikita bácsit.

Es ami fő, bekén marad
Házunk, ólunk, csűrünk,
Extrafinom hegyeink közt
Békében csücsülünk.

Mert ide be nem jó,
Hogyha csak nem fecske,
S golyópisunk sose fogy ki,
Hisz van elég kecske.

A VÉSZ-MOZI.

Elrendeli a hatóság a Miklós-utcai mozi lebontását.

Most épül a debreczeni Miklós-utcában egy mozi, amelyben már egy ízben be kellett szüntetni a munkálataikat az építés vezetőség hanyagsága miatt.

Szerdán délután új szerencsétlenség történt a mozban, amely könyöngyen válható volna végzetessé. A szerencsétlenségről a rendőri sajtóiroda a következőkben számol be:

Ma délután egy negyed 5 órakor a Miklós-utcán épült mozban a Miklós-utca felőli karzatot beton mellvéde beomlott s a fölmelék a karzaton dolgozó és a beomlás következtében a földre lebukott Kovács István tarcot jobb felső karján megsejtették, sérült 8 napon belüli sérelést szenvedett. Kovács István tarcot 3 hársával a karzaton dolgozott, akiknek bajuk nem történt. A rendőrség az eljárás folyamatba tette

A szerencsétlenség ügyében most újabb fordulat történt. A rendőrség, mert hogy az eddig tapasztalt felületlen, elkiismeretlen munka után az építetőkben semmi bizalma nem lehet, a munkát beszüntette és Sipos meg Ligeti építómesterek, továbbá Alexy építési felügyelő ellen a kiállítás törvény 172. §-ának második bekezdése értelmében az életbiztonsági intézkedések áthágása miatt folyamatba tette az eljárást; ez a szakasz egy hónapig terjedhető foglalkozással. Ezt megelőzően Rosiás főkapitány Latinovics műszak tanácsossal szakállas emlet tartott; nem volt nehéz megállapítani, hogy az egész építési konstrukció n'bas és valószínű, hogy az egész épület le kell majd bontan.

Alexy művezető azt mondja, hogy ők csak azt tartották szem előtt, hogy a moziépületek hat hét alatt készen kell lennie; az építómesterek meg azzal védekeztek, hogy a továbbépítésre a főmérnöktől kaptak engedelmet. A főmérnök tagadja ezt, hangsúlyozva, hogy az építómesterek nem kértek szakértői szemlét, nem várták be a tanács döntését.

A legutóbb beomlott párkányzat semmiféleképpen nem volt megerősítve, csak néhány milliméter vastagságú drót tartotta össze a cementet; kétségtelen az is, hogy nem a cement, hanem az építkezés volt a rossz jellemző egyébként, hogy a főmérnök azzal is védekezik, hogy hiába

küldi az embereit b'rhová, ha ő maga nem lenet jelen, nem lehet nyugodt, hogy valamiféle baj nem történik-e; «nyugdíjba — mondotta — nem küldhetem őket, ha maguktól nem mennek»

A munkások körében igen nagy az elkeseredés a polgármester ellen, aki garasoskodik és idegenkedik minden munkásvédelmi intézkedéstől, nem szaporítja a személyzetet, amikor köz tudomásu, hogy a nagy építkezésben kevés a memők; a c'tra ménesre azonban van megvejeze. koronája a városiak!

Egy érdekes találmányról.

Hibás váltóállitás megszűnése.

Válakányszor vasu. üsseütőközé- rőli hallunk s kutajuk az okokat, hogy mi okozta a szerencsétlenséget, mindannyiszor azt a lakonikus választ kapjuk: n'bas váltóállitás. Hibás pedig ilyenkor; mindig maga a váltó, melynek sniei közé kavics vagy széntörmelék kerül, vagy pedig, ami a leggyakoribb eset, a váltó vonórúdja eltörik és ezáltal a váltó nem működhetik.

Csak természetes, hogy ennek a veszedelmes váltónak megjavítása, illetve új, biztosabb váltó feltalálása régóta foglalkoztatja a szakemberek százait s örömmel jelentjük, hogy magyar embereké a dicsőség, egy, a vasuti szerencsétlenségek 90 százalékát megszüntető váltó feltalálása révén nem utolsó nyelget tognak elfoglalni az emberiség jöltevőinek sorában.

Haltky-Schlichter Gyula és Sipos Arvéd, a debreczeni életvezetőség kebelébe tartozó vasutasok a feltalálói az új váltónak, akik olyan modelt szerkesztettek, amely egyszerűen lehetlenné teszi a váltók melletti vasuti baleseteket.

A legutóbb vasuti szerencsétlenséget — mint mondtuk — az okozta, hogy a s'npárok közé kavics vagy bármely más kemény tárgy kerül, a melynek következtében a s'npárok nem záródnak össze és a rájuk menő vonatot k'siklatják. A váltóór éjjel, a sötétben nem veszi észre a sinnyilások közé esett idegen tárgyat, amit a régi váltólámpa nem tudott jelezni s így a szerencsétlenség a váltóór hibáján kívül megtörténik. A feltalálók a sínok k'ogástalan záródását ak-

A kiváló bőr- és lithumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, kőszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyúvíz. — Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinyo-Lipózi Salvator-forrás-Vállalat, Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

ként biztosítják, hogy a váltólámpa rudjára függőlegesen mozgatható «U» alakot szerelnek fel, amely váltáskor felsuszkodik, fenn megakad és csak akkor esik vissza, ha a tengely pontosan egy negyedét fordult, ennek pedig feltétele, hogy a sinnyelvek megtegyék a szabványos 20 centiméteres utat. Ezen az «U» alakú testen egy piros üvegből készült négyzet-lap és egy korong van. Az előbbi éjjel a váltólámpa fényét pirosra változtatja, utóbbi nappali jelzőül szolgál mindannyiszor, valahányszor a sinek csukódásban akadályoztatva vannak. — Oly rendkívüli sensibils ez a két-féle jelzés, hogy már akkor is feltűnnek, ha a sinek között csak egy drótszeg fekszik is.

Ugyancsak előtűnnek a vészjelzések abban az esetben is, ha a váltó vonórudja török el.

A jelzések oly feltűnők, hogy azok úgy nappal, mint éjjel a leglakusabb és legközönyösebb embernek is azonnal szembetűnnek.

A találmány óriási jelentőségét csak fokozza az a körülmény, hogy előállítására 20—30 koronánál többet nem kerül, mert a most használatban levő váltók minden különösebb átalakítás nélkül könnyen felszerelhetők a megtalálható «U» alakú szerkezettel.

Modern és a legjobb
Villamos berendezések
rendelje meg
FÖLDVÁRI-nál
üzleti telefon 168
gyári telefon 816.
Tanulók felvétetik.

HIREK.

A nagy irodában.

«A nagy iroda» megtalálható minden nagyobb közhivatalban. A legnagyobb lokalitás a hivatali szobák között és abban dolgoznak azok a szegény emberek, akiknek a munkája nehéz és örömtelen, — gyötrelmes és reménytelen, mint a gályarabság.

Oda vannak láncolva az íróasztalhoz, az aktaszekrényhez. Oda ülnék a tintavályu elé és csöppenként merítgetik ki a tengeret, a melyből betűket kell kanyarítaniok, számokat kell faragniok, hogy ott-hon kenyér legyen.

Az egyik íróasztalnál ül egy gályarab. Kőmöl. Már nem is ember. Rozoga gép. Ir, ir, ir, a feje az aktához van tapadva.

Egyszer csak megáll az íróasztala előtt egy kopott kis gyerek.

— Na, mi kell? — riad föl a munkájából az öreg gályarab.

— Apa — mondja halkán a fiú — kéret a mama husz krajcárt. Tíz-zet zsirra, tízet krumplira.

Néhány pillanattal a levegőbe néz az öreg nyavalyos. Aztán lassan föltápáskodik a helyéről és körütekint. A gyerek már tudja, hogy várni kell. Vár.

Az öreg gályarab pedig elindult az íróasztalok között, nézeget jobb-ra-balra, a tekintete egymásután siklik le a költőgárról. Ez nem... Az nem... Amaz dehogy...

Végre odacsuszog egy szelid tekintetű kollégájához, egy őszhajú öreg urhoz, akinek tiszta a galérja és borotvát az arca. Megszólítja:

— Péter bácsi...

— Na.

— Adjon nekem huszonöt krajcárt Huszat haza kellene küldennem Itt a fiam... Ötér szeretnék cigarettát venni.

Péter bácsi reszkető kezekkel kinyitja öreg bugyellárját és nikkeltben krajcárban, fillérben is összeszeleozza a huszonöt krajcárt. Marad még tízenhat neki.

— Köszönöm, Péter bácsi.

— Jó, jó...

A gyerek, mint egy kis gummlabda ugrak lát a trafikba és nagy ünnepélyességgel hozza a cigarettát. És aztán a husz krajcárral rohant haza, ujjongva, mintha arany ostorral gyémántpatkos pejszipart hajtana.

Megvan a tízér zsir, a tízért krumpli.

— Felhívás vidéki olvasóinkhoz. Vidéki előfizetőinket kérjük, sziveskedjenek a régi hátalékot minél előbb hozzánk

— Vasárnap! istentiszteletek. — 1912 év okt. 20-án prédikálni fognak a ref. templomokban a következő sorrendben: A Nagytöplomban csöfi József lelkész; a Kistöplomban 9 órakor Gáboriáni Szabó Gábor s.-lelkész, 11 órakor Uray Sándor lelkész; Kossuth-utcai templomban Demeter Gyula s.-lelkész; Ispóty-templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész; városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár; a Csapó-kerti imaházban Kovács János vallásokt. lelkész; Homok-kerti imaházban Boér Károly vallásokt. lelkész.

— Öngyilkos lett, mert félt a nyomortól. Nagy Pál ondódi gazdálkodó halántékon lökte magát s nyomban meghalt. Az öngyilkos gazdálkodó zsebében levelet találtak, amelyben azt írja, azért lett öngyilkos, mert félt a bekövekező nagy nyomortól. Nagy Pál még pár évvel ezelőtt vagyonos ember volt. Az utóbbi időben azonban nagyon sok anyagi csapás érte. Hozzájárult ehhez még az a családi tragédia is, amely pár héttel ezelőtt történt családjában. A gazdálkodó fiatal felesége hastífuszban elhalt. Nagy ettől kezdve buskomor lett s bánatában inni kezdett. Pár nappal ezelőtt pedig a még meglevő vagyonát elkártyázta. Nagy így egy krajcár vagyon nélkül maradt s a legnagyobb nyomornak nézett elébe. Na pok óta nem volt mit ennie. Tegnap este azután kiment a határba s ott föbelötte magát

— Gyógyíthatatlan betegségnek tartották évszázadok óta az Epilepsziát, a régi hit azonban újabbon elveszti a jogosultságát, mivel megbizható értesülésünk van arról, miszerint egy budapesti speciális orvos tudományos alapon és bevált módszer szerint gyógyítja az epileptikus betegeket és e módszerével a baj gyökereit gyógyítását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma bizonyít. Ez orvos dr. Szabó B. Sándor (Budapest, Nagykörönd-utca 18), ki gyógyulást keresőknek díjtalanul ad fölvilágosítást.

— A Nemzeti-követházban (vasutal sarkán) ma és minden este női zenekar hangversenyez.

— Agyonülötte az anyját. Besenyőteleken egy halálos ütessel vetett véget az anyjával való, évek óta tartó viszálykodásnak és pörösködésnek Mlínkó Jakabné szül. Mlínkó Verona. Állandóan pörben állottak egymással. Anya és leánya tegnap öszszeszóvalkoztak, a menyecske felkapott egy vasvillát és úgy ütötte fejbe az öreg asszonyt, hogy az menten meghalt. Az anyagyilkos asszonyt be-kisérték a kir. ügyészség fogházába

— Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében felfúvódásban, főfájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi «Molliféle seidlitz porok» használata által biztos gyógyhatást érnek el. Egy doboz ára 2 korona. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítótól. Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszer-tárakban határozottan Moll A. készítménye, az ő jelvényével és aláírásával kérendő.

— Hazásságkötelesek. Az elmúlt héten a következő házasságok kötettek: Pecsek Ferencz rk.—Kis Erzs ref. Papp Imre ref.—Simon Klára ref., Szilágyi Minály ref.—Sal'trey Márta g. kath., Zámbo Imre ref.—Uhelyszky Anna rk., Balogh András ref.—Csendom Zsófia Koszorus Gábor ref.—Gyenes Apollonia rk., Borsi Károly ref.—Riskó Mária g.kath., Kerek Mihály ref.—Kozma Piroška ref., Asztalos József izr.—Weimeib Szeréna izr., Kiss Sándor ref.—Dihen Mára

ref., Gere József ref.—Illyés Róza ref. Balácsi Imre izr.—Femiás Róza izr., Tolnai Gábor ref.—Kovács Margit ref. Nagy József ref.—Rózsa Sára ref., Homola Sámuel ág.—Mike Julia ref., Arany András ref.—Pásti Julia ref., Hartrann Károly rk.—Tóth Eszter ref., Schmid Mór rk.—Schöszhofer Ida ág., Orosz László g.kath.—Sárosi Mária rk.

— Az anyatej pótlása lehetetlen és így ne kockáztassa senki sem a gyermek egészségét, hanem a lehetőség g emlőn táplálja, ezt mondják a világ összes orvosai. Az elválasztás percében kell a tápanyag megválasztására kiválóan ügyelőni és kell hogy minden anya tudomást szerezzen arról, miszerin a gyermek leghatalmasabb tápszere az elválasztás pillanatától a Phosphatine Faliéres.

— Eljegyzések. Az elmúlt héten a vetkező eljegyzéseket jelentették be az anyakönyvi hivatalhoz: Simi Timi Tivadar—Baracsi Zsuzsanna, Ar. Bélint—Koch Agnes, Balogh István—Szentimrei Róza, Dittrich László—Fridmánszky Anna, Dáni Miklós—D-bala Boriska, Török András—Walter Mária, Bör József—Bakk Emilia, Szoboszlai Imre—Szilvási Mára, Koppa Sándor—Molnár Juliska, Kesztner Einö—Horváth Irén, Ramocsa Antal—Pikó Julia, Schneider József—Ritka Margit, Juhanyák József—Stiák Antónia, Tóth Dénes—Somodi Teréz, Pálfi László—Muresán Róza, Nagy János—Harsányi Zsuzsika, Illyés Márton—Czinka Emilia, Szabó János—Husztits Boriska, Nagy János—Józsa Juliska, Szalai István—Kovács Eszter, Sonnenschein Abraham—Göbög Mariska.

— Ma és a következő napokon a Magyar Király-követházban Vágó Valéria k. a., országos zeneakadémist vezett hegedűművésznő zeneestélyt tart. Számos látogatást kér: Beke Emil koncert.

— Polgári fiúiskola magántanulóik figyelmébe. Ertesítjük mindazon polgári fiúiskola magántanulókat, akik a debreczeni társulati polgári fiúiskolában december hónapban magánvizsgálatot akarnak tenni, hogy kellően felszerelt kérvényeiket november hó 3-ikiáig az intézet igazgatóságához, Piac-u. 8. sz., Kereskedelmi Tanintézet adják be.

— Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy előfizetési és mindennemű pénzküldemények csakis Horvitz Zsigmond nyugtatót számlájára fizethetők. — Másként történt fizetményeket nem ismerünk.

Egy lábat egy életért.

Az indiai Gargban William Rugh, egy nyomorék újságárus fu a szoros értelmében a saját bőre árán mentette meg Ethel Smith, egy 18 éves fiatal leány életét. Miss Smith a napokban egy motoros kerékpár szétrobbanása folytán olyan súlyos

sérüléseket szenvedett, hogy az orvosok kijelentették, hogy csak abban az esetben menthetik meg az életnek, ha találkozik valaki, aki hajlandó a saját testéről körülbelül 150 négyzet-hüvelyknyi bőrt leengedni, hogy azt átültethessék a fiatal leány összeégett testére.

Az operáció kivitele azonban teljes lehetetlenségnek látszott. Bármily nagy pénzt kímáltak is a nagy bőrdonozatért, ilyen fájdalmas és életveszélyes operációnak egy egészséges ember sem volt hajlandó magát alávetni. És ma már bizonyára ravatáron fekülne Miss Smith, ha William Rugh, egy béna újságíró gyerek tudomást nem szerez a fiatal leány orvosainak a kívánságáról. Azonnal felkereste őket és kijelentette, hogy jó pénzért le engedje vágatni a béna lábát, amelyet ugysem használhat, miután azt hiszi, hogy arról elegendő egészséges bőrt plántálhatnak át az orvosok a beteg leány összeégett testére.

Az alkü meg történt Vasárnap délután levágták Rugh Béna lábát. Lefejtették a rajta levő bőrt, amelylyel Miss Smith égési sebeit teljesen befedték és a testéhez varrták. Az operáció nagyszerűen sikerült. A beteg leány túl van minden veszélyen. Az újságíró fu pedig azt hiszi, hogy

egy jó mulással sokkal könnyebben fogja végigjárni az életet, mint béna lábbal, amelyen eddig csak mankó segítségével mozgatható.

Közgazdaság.

A gyökér zöldségek őszi veteményezése

Tudvalevő dolog, hogy a zöldség-félék kora tavasszal mindig magasabb áron értékesíthetők, mint később. Aki képes május-juniában friss zöldséggel megjelenni a piacon, az mindenestre hasznát fogja látni.

Hogy ez elérhető legyen, a kertészek meleg hágyban termesztik a zöldségeket, a gazda ellenben, aki nagyban termel, ezt meg nem teheti. Arra kell tehát törekedni, hogy melegágy nélkül is, korán jelenhessen meg zöldségféléivel a piacon, amelyre legal-kamasabb mód az őszi veteményezés, amit azonban csak egyes növényekkel lehet megcselekedni. Így különösen a sárga répa alkalmas erre a célra, amelyet október-novemberben vetetünk, s ez esetben módunkban lesz már május végén sárga répát érleszteni, amely célra legal-kalmasabbak a karotta-félék.

Az őszi elvetendő karotta-félék

alá nem célszerű istállótrágyát alkalmazni, amely télire nagyon sok férget vonzana oda s emellett a vetés esetleg ki is pusztul. De alkalmazni kell szántás vagy vetés előtt 150—200 kg szuperfoszfatot kat. holdanként. A mag elvetése különben úgy történik, miként a sárga répát egyáltalán vetni szoktuk. A hideg beállta előtt azonban a már csirázásnak indult és gyökeret vert sárga répatáblát szalmás trágyával vagy falevéllal fedjük be, hogy illetén módon a tulhiedgtől megóvjuk. Tavasz nyilatával, március közepe táján takarjuk ki, vagyis a szalmát távolítsuk el és szórjunk rá ugyancsak kat. holdanként 100 kg. chilisqléromot, de nem egyszerre, hanem két részletben, 50 kg.-ot március közepén, 50 kg.-ot pedig április közepén. Különösen a salétromtól rendkívül gyors fejlődést fog elérni a sárga répa, ugyanynyira, hogy már május 20. táján megjelenhetünk a piacon s ilyenkor olyan magas árakat érünk el, amely magas árak sokszorosan térnek meg a műtrágyát.

Nagyobb piacok közelében lakó gazdák tegyenek ezzel az eljárással kísérletet s az eredményben csalódnai nem fognak.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon, Telefon 685.

OLCSÓ és jó órák, ékszerak leg-olcsóbban szerezhetők be Gasparik Ádám órák és ékszeraknál Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavitások legolcsóbban eszközölhetnek.

ARANY-BIKA MULATÓ szinpad-épülete összes berendezésével, ponyvakkal, Nagyerdői Vigadó és kávéház összes leltára olcsón eladó Bika-szálló irodában.

EGY butorozott szoba Csapó-utca 19. sz. alatt kiadó esetleg 2 ur részére.

Kisobb különbejáratu butorozott szoba villanyvilágítással olcsón kiadó. Darabos-utca 7. a háztulajdonosnál.

Ajánlatos, ha néha eszünkbe jut, hogy a modern ember rendszabályai közt, melyet egészsége fenntartására követ, a fogak helyes ápolása majdnem a legfontosabb. Gondoljuk meg — és újabb vizsgálatok ezt ujjlag kétségtelenül bebizonyították — hogy a fogak állapota közérzetünkre sokkal nagyobb befolyást gyakorol, mint azt többnyire hiszik. De csak akkor mondható a fogápolás helyesnek, ha a fogrontó anyagok, az erjesztő és rohasztó csirák, melyek a szájban naponta újból képződnek, naponta tételnek ártalmatlanná. Ehhez, mint azt mindenki elképzelheti, szükséges, hogy ily anyagok eltávolíttassanak vagy legalább is káros hatásukban megakadályoztassanak. A fogakhoz közvetlenül tapadó tisztátlanságokat bizonyos fokig eltávolítja a fogkefe, de csak bizonyos fokig; mivel a kefe csak felületesen hat, de az ártalmas csirák a száj nyákhártyájának minden részében, főleg zugokban és ráncokban is, hová a kefe el nem érhet, jelen vannak, a fogkefén kívül még Odol is kell használni, mely a száj legrejtettebb részeibe is eljut és az összes kártékony anyagokat eltávolítja.

Ami az Odol különösen kitűnési az összes többi szájtisztító szerekkel szemben, az a különös sajátossága, hogy a szájrüregt az öblítés után mikroszkópi vékony-

ságu, de mégis sűrű antiseptikus réteggel vonja be, mely még órákon át, miután a szájböblítés megtörtént, tovább hat. Ezen tartós hatás, mellyel semmiféle más készítmény nem bír, adja meg annak, aki az Odol naponta használja, azt a biztosságot, hogy száját határozottan megvédi a rohasztó- és gérjesztő anyagok hatásától, melyek a fogakat megromtják. A nagy üveg Odol ára 2 korona, kis üvegé 1.20 kor.

NYILT-TÉR
Serravalló's

Vasas Kina-bor.

Kitüntetve 1906. évi bécsi Hygienikus kiállításán.

Az állami díjjal, oklevéllel és aranyéremmel. Erősítő-szer gyengékedők lábadozók és vérszegény betegeknek. Étvágyerjesztő idegerősítő és vérjavító szer.

7000-nél több orvosi ajánlat.

Kiváló íz.

J. SERRAVALLÓ cs. kir. udvari szállító
Trieszt-Barkola.

Kapható a gyógyszertárakban 1/2 L. üvegekben 2:60 Korona 1 L. üvegekben 4:80 K.

Tisztítsd csak
Globus
Tisztító kivonattal
a világ legjobb fémtisztítószeré

Szőlősgazdák

és
szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja telepíteni,

Aki szőlőoltványt akar rendelni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató díszárjegyzéket az alábbi címtől:

Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

Hygienikus ujdonságok

és halhólyag óvszer-különlegességekben

II. Valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban:

Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos!

„Fatime” I. és II. minőség, Ára tucatonként 6 és 8 K.
„Semiramis” I. és II. min. Ára tucatonként 10 és 12 K.
Ezen új és modern technika szerint készült óvszerkülönlegességek, az összes eddigi gyártmányokat felülmúlják. Kaphatók kizárólag az alanti cégnél.

UJ! „AUTO VAGINAL SPRAY” UJ!

a legmodernebb és legkényelmesebb női óvszerkülönlegesség. — Ára 15 korona. Szétküldés titoktartás mellett.

Kérjen ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet

KELETI J. orvos-sebészeti műszer-és gummi áruk gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Alapított 1878. Telefon 13-76.

Számtalanszor bevált
WATTONI FÉLE GIESSHÜBLER
SÁVANYUVIZ
bágyhomoknál és hólyaghurtnál, mint a bágyosvíz megrögzött szer.

Jövő évi gipszszükséglet

legjobb minőségben és legelőnyösebben fedezhető a

kartelen kívül álló

Sátori Mór
Erdélyi gipszműveiből

Központi iroda:
Budapest VI., Dandár-utca 25.

! Kitűnő hangszerek !
legolcsóbb árak mellett és kifogástalan kivitelben.

	<p>Minden harmonikához egy díjtalan önmegtanulási iskola van csatolva.</p>	
--	--	--

Jó harmónikák:
Nr. 112 1/2 Iskolahegedű 1/4 nagy, lángozott, polirozott padlóval K 5 80. — Nr. 113 1/2 Iskolahegedű 1/4 nagy, szépen lángozott, polirozott padlóval, jobb minőség K 6 50. — Nr. 115 1/2 Iskolahegedű 1/4 nagy, berakott, szépen lángozott padlóval, igen kedvelt fajta K 7 60. — Iskolahegedű ébenfagarniturával, hangban és kivitelben kitűnő K 8 40, 9—, 10 80. — Nr. 212 1/3 Zenekarhegedű ébenfagarniturával K 16 80 Vonó K — 90, 1 10, 1 50, 2 — 2 20 és feljebb.
Nr. 300 3/4, 10 billentyű, 2 regiszter, 28 hang, nagyság 24 x 12 cm. K 5 —. — Nr. 654 3/4, 8 billentyű, 1 regiszter, 24 hang, nagyság 28 x 14 cm. K 5 40. — Nr. 305 3/4 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 26 x 14 cm. K 6 40 — Nr. 663 3/4 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 31 x 15 cm. K 8 —. — Nr. 636 1/2 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 28 x 16 cm. — K 9 50.

Jobb harmónikák:
K 11 —, 12 —, 14 —, 16 50, 19 —, 21 — és feljebb.

Nagy választék zenehangszerekben főkatalógusomban. — Nincs riziko, kicserélés megengedve, vagy pénz vissza Szétküldés utánvétellel vagy előrefizetés mellett. Az elismert versenyképes világcég:

Hanns Komrad
cs. és kir. udv. szállító hangszerárú szétküldési áruházából
BRÜX, Nr. 2136. (Csehország). — Gazdagon illusztrált főárjegyzékét, amely 4000 ábrát tartalmaz, kérésre ingyen és bérmentve kaphatja meg mindenki.

Küldés utánvétellel, vagy előrefizetés mellett!
Nincs kockázat! Kicserélés megengedve, vagy a pénzt vissza

Betegápolás.

Az összes gyógykezelési eszközök, haskötők, gummi görcsér harisnyák, egyenestartók, testgyógyászati gépek, műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszáló- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

Alapított 1856. **FISCHER PÉTER ÉS TÁRSA Részv.-Társ** cégnél
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám szereshetők be. Most jelent meg legújabb képes árjegyzékét ki-
Telefon 856. vanatra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra.

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK
(elsőrendű áru) európai és amerikai szim gyökere vasszók. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

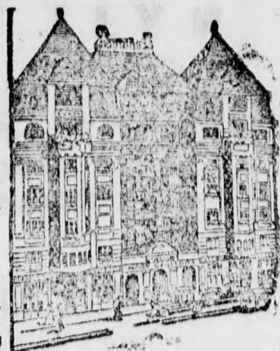
FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Grand ESPLANÁDE Nagy Budapest, Szálloda

III. Zsigmond-utca 38-40. Telefon 130-35.

a Szent-Lukács- és Császár-gyógyfürdőkkel szemben. (Rózsadomb parkos tövében.)
A modern technika legújabb vívmányainak alkalmazásával teljesen ujonnan épült hat emeletes szálloda 250 szobával. Részburor, központi gőzfűtés, minden szobában hideg-meleg víz, villanyvilágítás, Lifték, külön olvasó-, tárgyaló-, író-szobák stb.

Elsőrangú étterem és kávéház.
Penziónrendszer is. Kereskedelmi utazók és fordulóknak igen alkalmas. A vonatokhoz saját autojáraiok.
Villamos közlekedés minden irányban. - Mérsékelt polgári árak. Szives pártfogást kér Pallai Miksa, igazgató tulajdonos.
Uri és női fodrász a házban.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BANTALMAK, gyomorhív, rögzött SZÉKREKEDÉS, májbántalom, VÉRTOLULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles háziismernek evtüzedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósborszesz nevezetesen, mint a fájdalom-észilapító bedörzsölésizet-köszvény, csusz és a meg-hülés-egyéb következménye-nél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona. Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bő, gyökeres gondozásért és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9 Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A raktárakban tesek határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

őrangú hölgyek legkedveltebb szépitőszere a FÖLDES-féle MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőcsöt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arccrème és mert hirneves vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépítő és finomító. A Margit-crémet a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az úde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz. Bár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szep-lők, májfoltok és mindennemű kiütések. A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvjja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen. Után-zatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f. Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD KAPHATÓ Debreczenben Balázs Odón, Grósz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna Ög., Mihálovits Jenő, Mauthner Alfréd, Muzakózy László, Tóth Béla H-Szoboszlón Barabcs Zsigmond H.-Böszörményben Brosey Gábor gyógytárakban.

ŐN JAJI

Megfejt ez az átkozott köhögés.

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG

és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

EGGER Mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Próbadohoz 50 fill. Doboz 1 és 2 K.

Kapható gyógytárakban és drogeriákban.

ÉLJEN I

Egger-mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Fő- és szétküldési raktár: Dr. EGGER LEÓ és EGGER I Budapest, VI. Révai-u. 12.

Kapható Debreczenben: Arányi Árpád, Batári Imre, Grósz Nagy Ferenc, Harsányi Lajos, Kóczán Dezső, Kovács L. Nándor, Kubek Sándor, Mihálovits Jenő, Reichard Sándor, Sággy Ferenc, Steiner Manó, Tóth Béla gyógyszerárakban, Jóna és Jóna Központi drugériákban.

Ludaser János

női, pipere csipke és rövidáru árúje

(Varosház építlet)

Szalag, csipke, keztü, ritikül, arcfátyol harisnya és

párisi ujdonságokban.

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

épületfa, deszka és cserépkereskedése

Wesselégyi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gőzmalom mellett.)

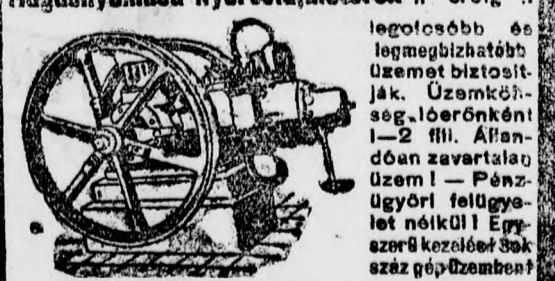
Kartelen kívül, tehát olcsó árak.

Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nállam szerezze be.

CLIMAX

nyerszalajmotorok és lohamok 3-70 HP.

Magasnyomású nyerszalajmotorok 15-150 lóerőig

Költéségtetések és árakok díjmentesen.

Bachrich és Társa

botétitársaság motorgyári fióktelepe Budapest, VI, Váci-körut 59/60

Vendéglő bérlet.

Bikszád gyógyfürdőben az ugynevezett

„Kisvendéglő“

az ottan egész éven át gyakorolható

ítalmérési joggal

egymás után

több évre kiadó.

Pályázhatnak e szakmában gyakorlott, de különösen jó magyar konyhát tartó vendéglősök. :-: :-:

Feltételek megtudhatók:

Bikszád gyógyfürdő igazgatóságánál.

Felhívás!

Nagy occasió!!

650 drb értékűtárgy csak K 450

1. elegáns kiváló finom, legújabb szerkezetű óra 3 éves gyári jótállással. 1. finom aranyozott gavallér lánccal. 1. sötét vagy világos selyem nyakkendő urak részére. 1 pár legjobb gyártmányu gumisarok urak vagy hölgyek részére. 1. amerikai zsebkész védővel. 1 uti toalet készret 1 legutolsó divatszerinti női brostü. 1 lemek nyak, vagy haj-collier keleti gyöngyökkel. 1 pár amerikai függő ezüstfogalattal. 1 legjobb minőségű pénzárca, 1 dohoz 70 drb irodai tollhegy és még 500 drb különféle értékűtárgy, ami egy házban nélkülözhetetlen, teljesen ingyen, mind együtt 1 óra, mely magmegéri a pénzt, kerül K 450 fillérbe, megjea gyeztetik, míg a készlet tart a

Schweicer óraházban Gelb A. Krakau Nr. 143.

2 garnitúra vételnél 1 angol borotvát vagy 6 drb finom zsebkendő gratis mellékeltek, 4 garnitúránál 1 önműködő borotvát mellékelnek.